

故宫博物院藏乾隆皇帝本生故事集 ——《法王新胜传》^{*}

李若愚

内容摘要：故宫博物院收藏有一部名为《法王新胜传》的藏文文本（宗 23584），据作者考证，该文本是六世班禅洛桑班丹益西 1780 年在热河陛见乾隆皇帝时为乾隆皇帝所作的本生故事集，整个文本由 11 个传记故事组成，构建了乾隆皇帝的转世体系。在这一体系下，乾隆皇帝的前世分为三个部分：护持佛教的国王，修行的大成就者，噶当派、格鲁派的上师。本文讨论了该文本的创作背景，并首次对部分传记进行了摘译，为学界提供了新的研究资料，有利于促进学界对相关问题的进一步深入研究。

故宫博物院收藏有一部名为《法王新胜传》的藏文朱墨写本（文物编号为：宗 23584），在《北京地区藏文古籍总目》中有收录，但该目录信息简略，无法为进一步研

^{*} 本文系故宫博物院 2018 年度科研课题《故宫博物院藏藏文文献序跋整理研究》（KT2018-04）的阶段性成果。

究所用，并且将该写本拆分为 11 条编目进行介绍，容易让人误以为是 11 部书¹，有鉴于此，本文再对该文本进行详细介绍并考证其创作年代和创作背景，并对部分传记内容进行翻译，为学界提供新的研究资料，以期加深学界对这一问题的认识。

一、《法王新胜传》介绍

《法王新胜传》为梵夹装，页面 18.8×6.9 厘米，墨框 15.6×5.1 厘米，朱色双栏，左侧框外写有 ློགས་བཅོམ་、文本序号和藏文叶码，页 4 行，共 108 叶，随经附带紫檀木匣一个，用来盛放经叶。整套写本由 11 个传记故事组成，每个传记藏文名皆有 སྤྱིང་བཞི་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འགྲོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་གཙུག་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ལྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལྗོངས་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་འཁྲུངས་རབས་གསལ་འདེབས་སུ་གསུངས་པའི་བརྒྱད་རིམ།（四洲诸天与众生之大顶严·讲说至尊文殊大皇帝本生祈愿次第）之语，之后为各个传记的序号与人物名称，如第一份传记全名为 སྤྱིང་བཞི་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འགྲོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་གཙུག་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ལྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལྗོངས་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་འཁྲུངས་རབས་གསལ་འདེབས་སུ་གསུངས་པའི་བརྒྱད་རིམ་དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་ློགས་བཅོམ་བཞུགས་སོ།（《四洲诸天与众生之大顶严·讲说至尊文殊大皇帝本生祈愿次第之第一·法王胜光王传》）。笔者认为该部书的封面即是第一部传记的题名，因此有可能以往工作人员即以此作为整部书的命名，并且将 གསལ་རྒྱལ་ 误作 གསར་རྒྱལ་，为避免引起新的混淆，本文仍沿用旧称《法王新胜传》来指代这整部著作（图一至图五）。其 11 个传记故事依次如下：

1. དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་ློགས་བཅོམ་བཞུགས་སོ།（图一）

第一，法王胜光王传（共 13 叶）

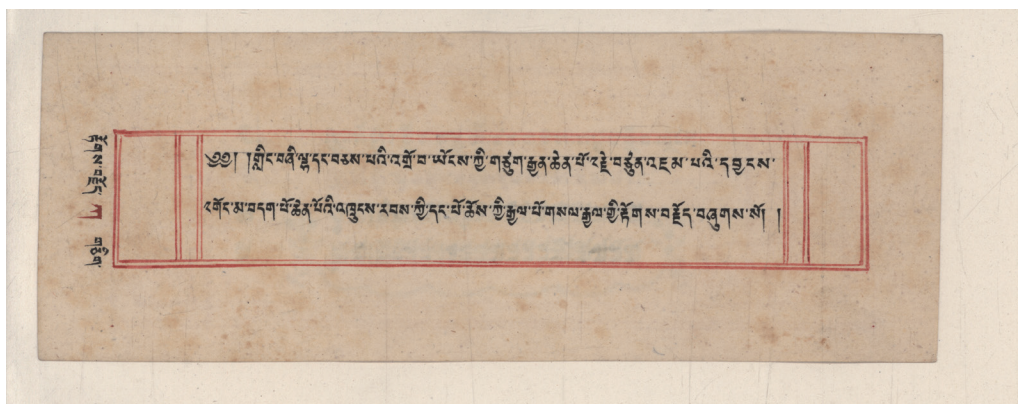
2. གཉིས་པ་ཀྱ་སྤྱི་ལའི་ློགས་བཅོམ་བཞུགས་སོ།（图六）

第二，孤萨利传（共 4 叶）

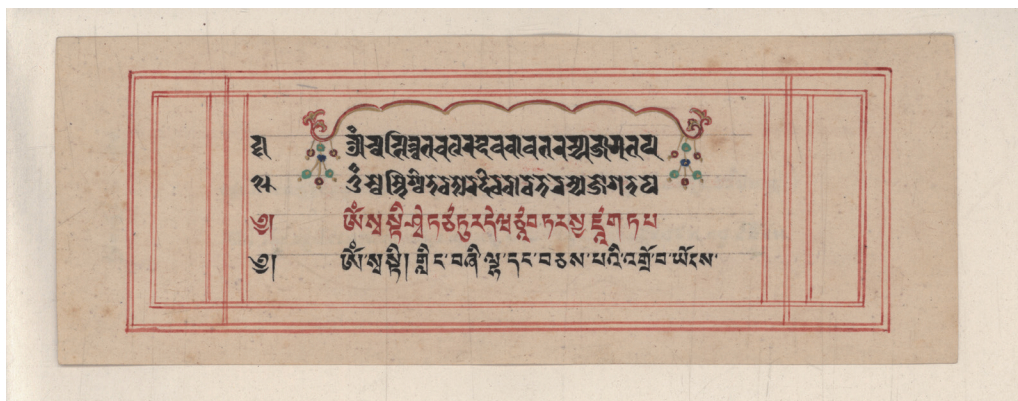
3. གསུམ་པ་རྒྱལ་པོ་སངས་རྒྱུ་ཕྱོགས་ཀྱི་ློགས་བཅོམ་བཞུགས་སོ།（图七）

第三，觉方王传（共 9 叶）

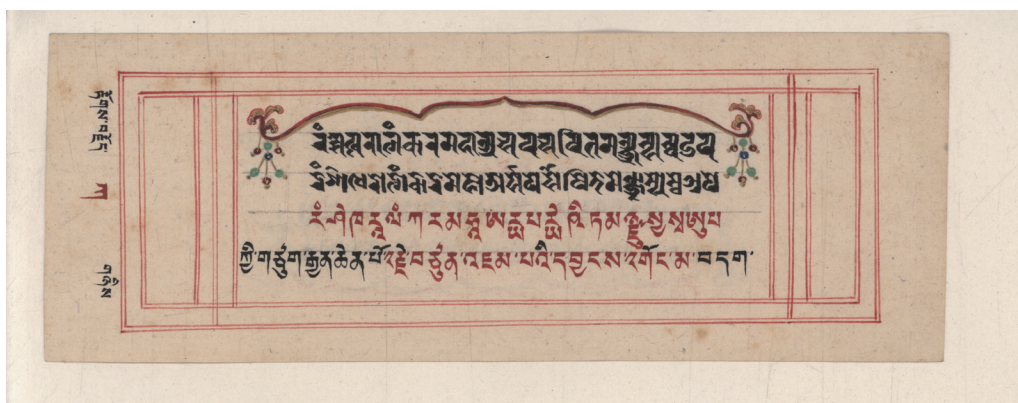
1 阿华·阿旺华丹主编：《北京地区藏文古籍总目》，北京：中国藏学出版社，2013：253-254。该书在“2. 证道记”这一条目下列举了 11 个条目分别介绍，依次为《四洲众生顶严·至尊文殊怙主·先祖先师本生传之一胜光王本生传》《赤钦·孟兰白哇本生传》《忽必烈本生传》《大成就师旦慈多结本生传》《赤钦·金巴嘉措本生传》《至尊嘉却白桑波本生传》《孤萨利本生传》《勒贝希饶本生传》《成道师达恰本生传》《牟尼赞普本生传》《桑结确王本生传》。

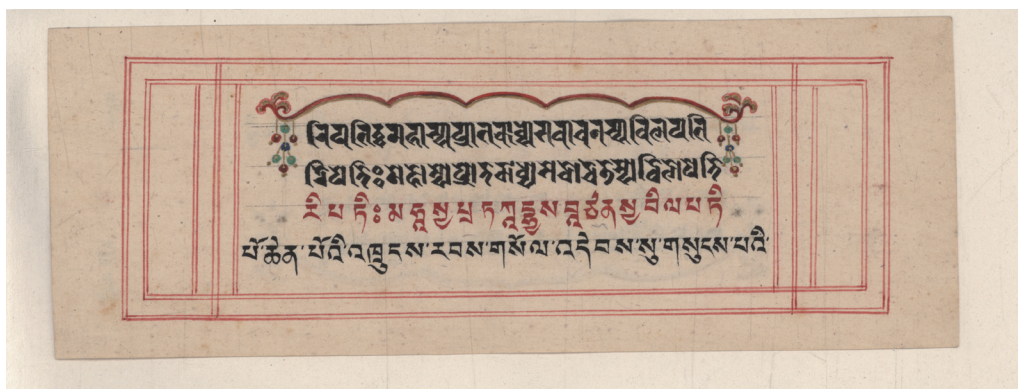
图一 《法王新胜传》封面 (1a)

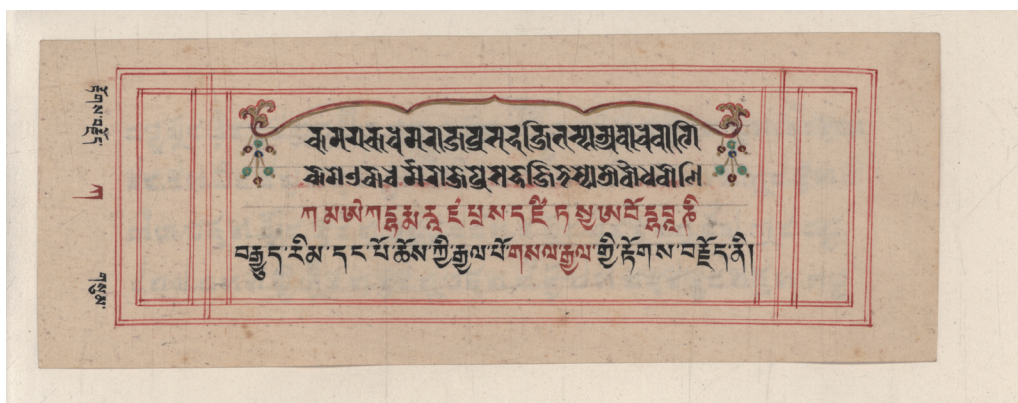
图二 《法王新胜传·胜光王传》标题 (1b)

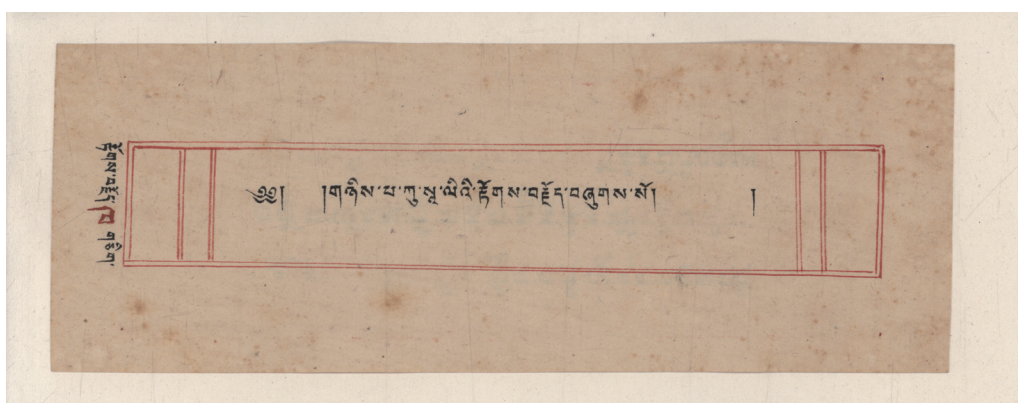
图三 《法王新胜传·胜光王传》标题 (2a)

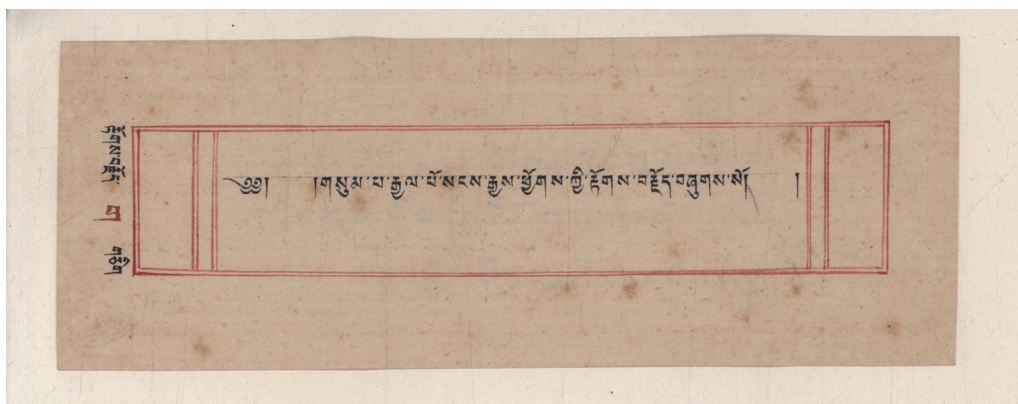
图四 《法王新胜传·胜光王传》标题 (2b)

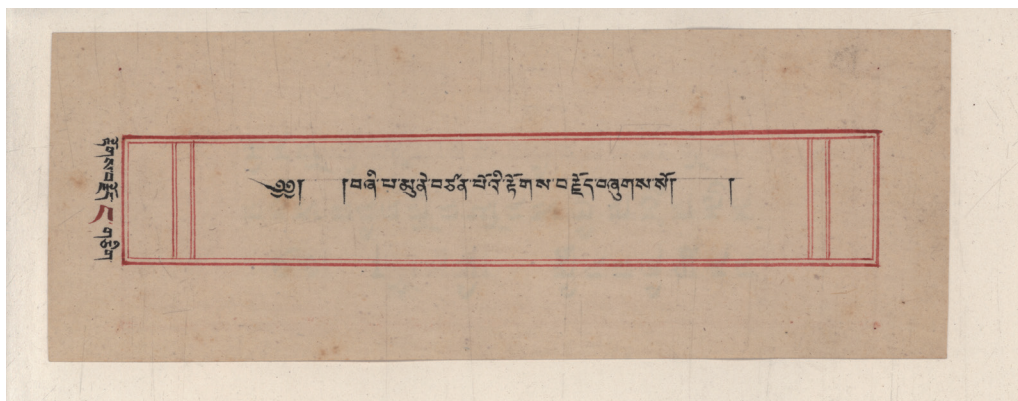
图五 《法王新胜传·胜光王传》标题 (3a)

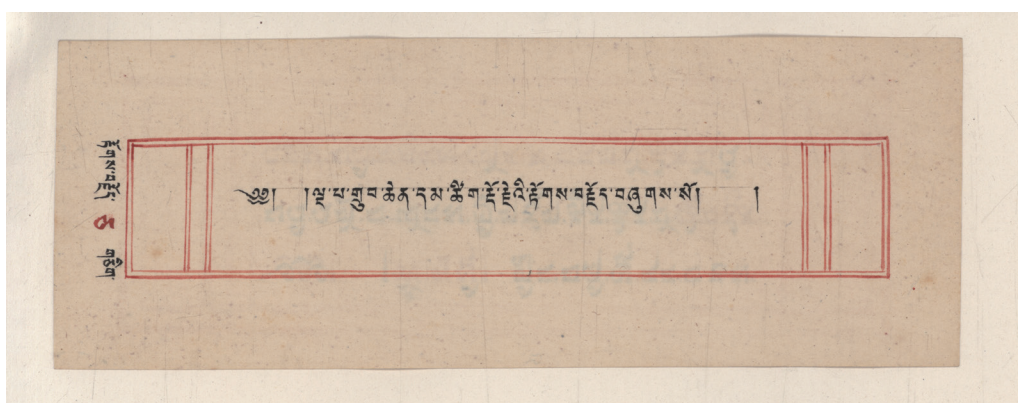
图六 《法王新胜传·孤萨利传》封面

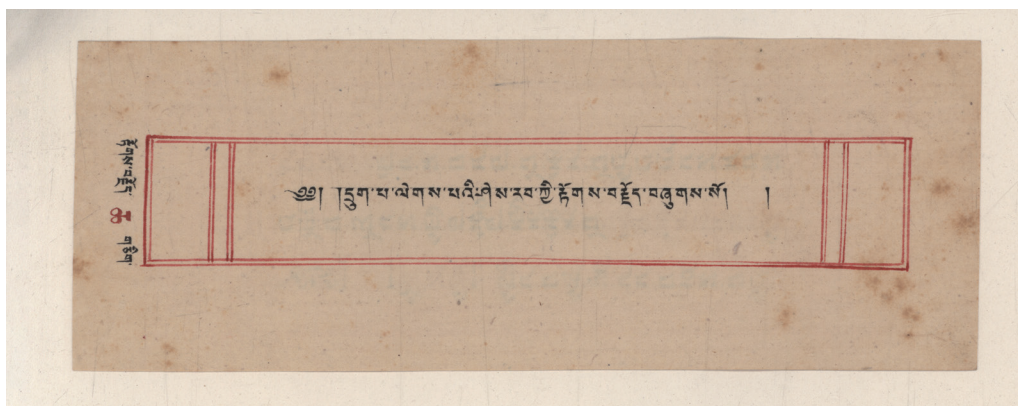
图七 《法王新胜传·觉方王传》封面

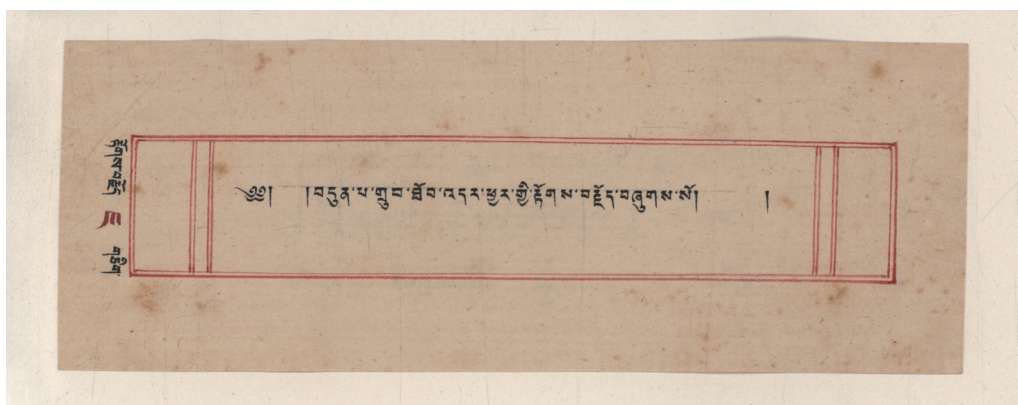
图八 《法王新胜传·牟尼赞普传》封面

图九 《法王新胜传·旦慈多吉传》封面

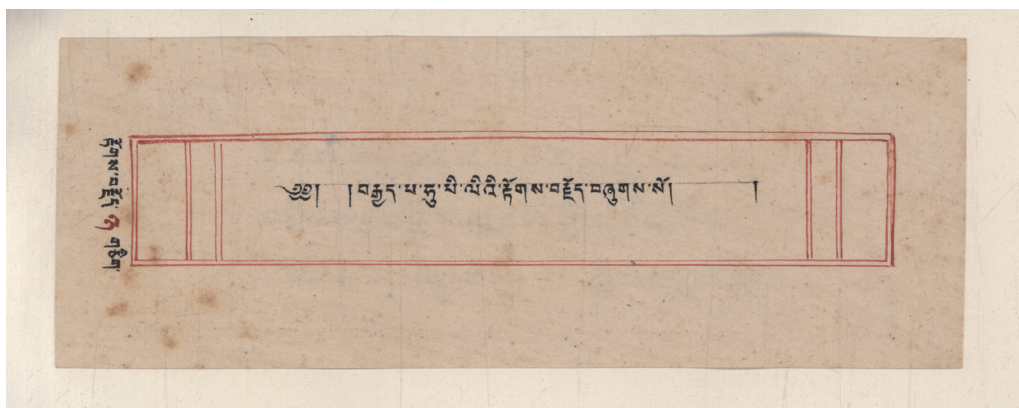

图一〇 《法王新胜传·勒贝喜饶传》封面

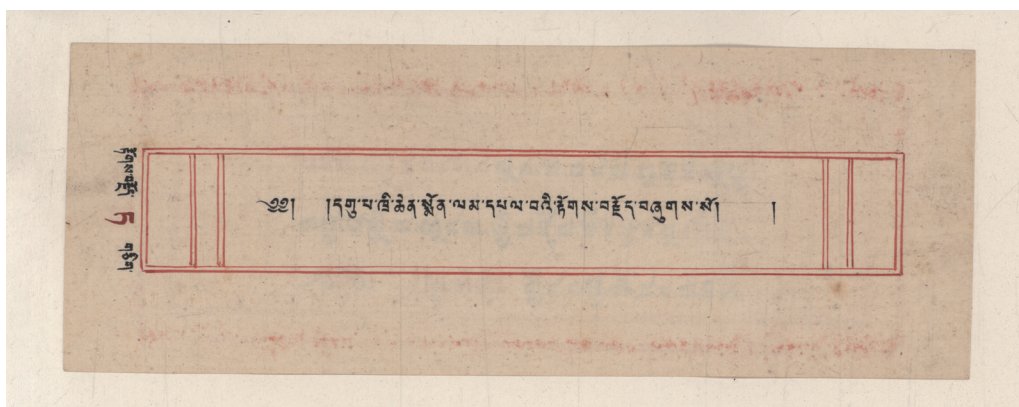

图一一 《法王新胜传·达治传》封面

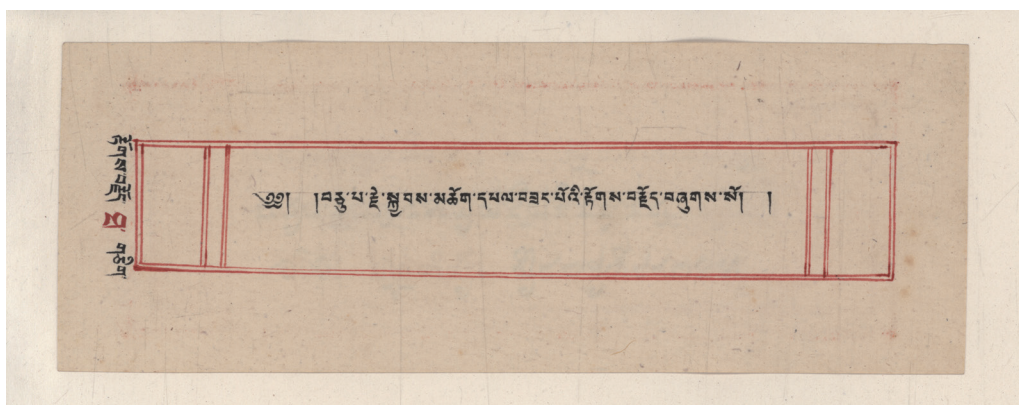
4. བཞི་པ་ཐུ་ནི་བཙན་པོའི་རྟོགས་བརྗོད་བཞུགས་སོ། (图八)
第四，牟尼赞普传（共 12 叶）
5. ལུ་པ་གྲུབ་ཆེན་དམ་ཆོག་རྩོམ་རྩེའི་རྟོགས་བརྗོད་བཞུགས་སོ། (图九)
第五，大成就者旦慈多吉传（共 3 叶）
6. འུག་པ་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད་བཞུགས་སོ། (图一〇)
第六，勒贝喜饶传（共 8 叶）
7. བདུན་པ་གྲུབ་ཐོབ་འདར་ཕྱར་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད་བཞུགས་སོ། (图一一)
第七，得道者达治传（共 17 叶）

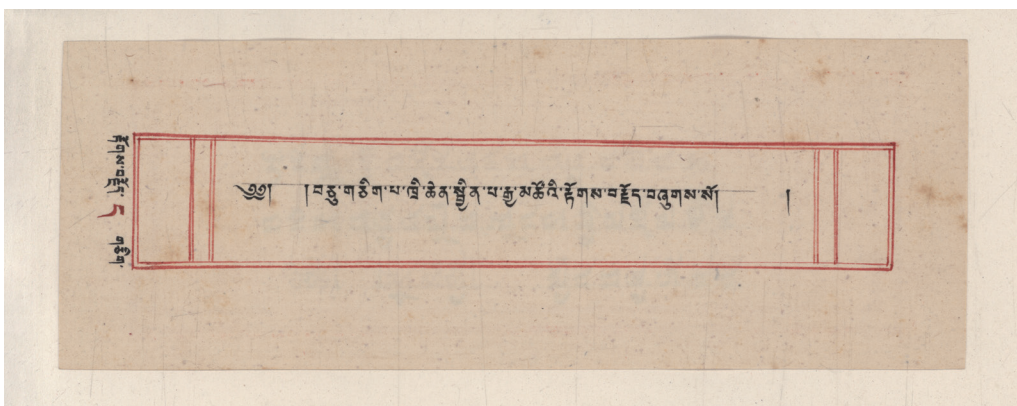
图一二 《法王新胜传·忽必烈传》封面

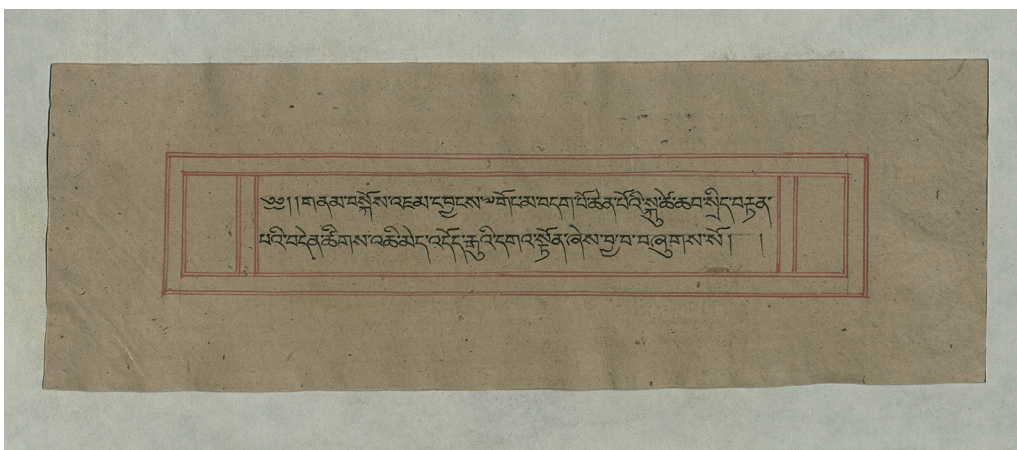
图一三 《法王新胜传·赤钦默朗贝哇传》封面

图一四 《法王新胜传·杰却贝桑波传》封面

图一五 《法王新胜传·赤钦金巴嘉措传》封面

图一六 《皇图永固经》第1叶正面

8. བཀུད་པ་རུ་པི་ལི་རི་རྟོགས་བརྗོད་བཞུགས་སོ། (图一二)
第八，忽必烈传 (共 5 叶)
9. དགུ་པ་ཁྲི་ཆེན་སྒྲོན་ལམ་དཔལ་བའི་རྟོགས་བརྗོད་བཞུགས་སོ། (图一三)
第九，赤钦默朗贝哇传 (共 5 叶)
10. བརྩ་པ་རྩེ་སྒྲུབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་པོའི་རྟོགས་བརྗོད་བཞུགས་སོ། (图一四)
第十，尊者杰却贝桑波传 (共 27 叶)
11. བརྩ་གཅིག་པ་ཁྲི་ཆེན་སྒྲོན་པ་རྩེ་མཆོའི་རྟོགས་བརྗོད་བཞུགས་སོ། (图一五)
第十一，赤钦金巴嘉措传 (共 5 叶)

འཇམ་པའི་དབྱངས་ཤོད་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ (文殊大皇帝) 一词在清代往往为皇帝专用, 这在清代的藏文文本中屡见不鲜, 如第十三世达赖喇嘛土丹嘉措 (ཐུབ་བཀྲན་བླ་མ་མཆོ། 1876-1933 年) 写给宣统皇帝的贺词, 标题为 གནམ་བསྐོས་འཇམ་དབྱངས་ཤོད་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་ཆེ་ཆབ་སྲིད་བཟན་པའི་བདེན་ཆོག་ལ་འཆི་མེད་འདོད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། (《天授文殊大皇帝之寿命王政永固之愿言·不死所欲之喜宴》)(图一六)², 因此, རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཤོད་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་འབྲུངས་རབས་ (至尊文殊大皇帝之本生), 当指清代皇帝的本生故事, 而《法王新胜传》, 应是一本清代皇帝的本生故事集。

二、《法王新胜传》创作年代

在土观·洛桑却吉尼玛 (ཐུབ་བཀྲན་བློ་བཟང་ཆོས་གྱི་ཉི་མ། 1737-1801/1802 年) 所著的《章嘉国师若必多吉传》中, 有如下记载:

རྗེ་བླ་མ་ཉིད་ནས་ཐོན་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་ཉོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་རུ་བྱ་བའི་ལས་ཆེ་ཆེན་ཉན་ལ་གྱི་དོ་རྗེའི་དབང་གནང་བ་ཚུ་མོ་སྤང་གི་ལོ་ཡིན། རེད་གྱིས་ཀྱང་ཤོད་མ་ཆེན་པོར་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་དབང་ཕུལ་བ་ཤིང་མོ་སྤང་ཡིན། གནམ་ལོ་འདི་གཉིས་ཁམས་མི་འདྲ་བ་མ་གཏོགས་སྤང་གི་ལོར་གཅིག་པ་ཡིན་འདུག་ཅེས་གསུང་། འདི་ལྟར་གསུངས་པ་རྗེ་བླ་མ་ཉིད་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱི་ཆེ་བར་དོན་གྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སམ་སྟུམ་ཞིང་། པཌ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་རྗེ་བླ་མའི་འབྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་སྤྱད་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་པ་དང་། ཡང་དུས་མཁའ་ཤོད་མ་ཆེན་པོའི་འབྲུངས་རབས་སུ་རུ་བྱ་བའི་ལས་ཆེ་ཆེན་ཉན་གྱང་ཡོད་འདུག་པས། སྤྱི་ཆེ་ཆེ་བར་ཐོན་པའི་ཆུལ་གྱིས་བཟན་པའི་བྱ་བ་མཛད་པ་གོར་མ་ཆག་གོ་³

师尊 (三世章嘉) 曾说: “在之前, 众生怙主法王八思巴为蒙古皇帝忽必烈薛禅汗作喜金刚灌顶是水牛年, 而我为大皇帝授胜乐轮灌顶亦是在木牛年, 这两个年份仅是天干不同, 却都是牛年”。师尊有如此说法, 正说明他认为自己是八思巴的化身。在遍知一切班禅大师所作的《上师本生祈愿》中有八思巴的记载, 而且在后来所作的《大皇帝本生》中亦有忽必烈薛禅汗的记载, 可以肯定的是, 在 (他们) 历辈转世中就曾以供施关系来弘扬教法的事迹。⁴

2 《皇图永固经》, 第 1 叶正面, 故宫博物院藏书。

3 ཐུབ་བཀྲན་བློ་བཟང་ཆོས་གྱི་ཉི་མ། རྩལ་སྤྱོད་པའི་དོ་རྗེའི་ནམ་ཐར། ལན་གྲོ་ཀླ་ཀན་སྤུ་མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་། 1989 : 297.

4 土观·洛桑却吉尼玛著, 陈庆英、马连龙译:《章嘉国师若必多吉传》, 北京: 民族出版社, 2007 : 131. 笔者在原译文的基础上重新进行了翻译。

根据文意，这里的《上师本生祈愿》（*ཇེ་སྤྱི་མཐོང་འཁྲུངས་རབས་*）中上师指的是三世章嘉若必多吉，而《大皇帝本生》（*གོང་མ་ཆེན་པོའི་འཁྲུངས་རབས་*）中的大皇帝指的是乾隆皇帝，因此陈庆英、马连龙先生直接将其翻译为《章嘉活佛本生祈愿》和《乾隆皇帝本生传》，显然是十分正确的。由此可知，至迟在土观·洛桑却吉尼玛写书的时候，即1798年左右⁵就已经有了一本乾隆皇帝的本生传记，并且在这本传记中记载了乾隆皇帝的一个前身为忽必烈薛禅汗，因此土观呼图克图才会将章嘉国师和乾隆皇帝的前世因缘追溯为八思巴和忽必烈。

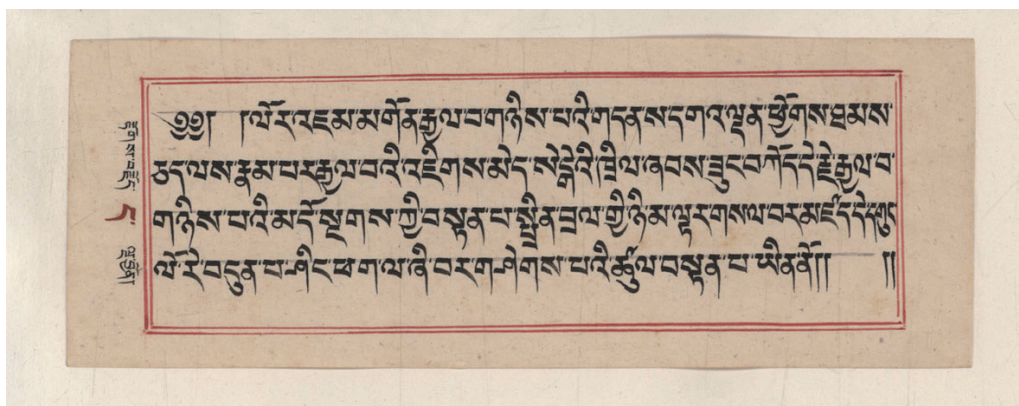
在《章嘉国师若必多吉传》中略述了章嘉国师先世的转生故事，第八个转世即是八思巴，记载如下：

འོད་གསལ་འཁོན་གྱི་གདུང་རིགས་ཤར་རིའི་ཅེར།
རྒྱལ་སྤྱི་དཔལ་བོ་སྤྱི་བའི་ཟླ་བ་འཛེགས།
གངས་རིའི་མདངས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཀུན་དཀར་བའི་ལྗངས།
ཕན་བདེའི་འོད་ཀྱིས་ལྷག་པར་དཀར་བར་བྱས།
མཁྱེན་བཅེ་རྒྱས་པས་རྒྱ་བོད་རྟོག་གསུམ་ཀུན།
དབང་དུ་བསྐྱུས་ཏི་བྱ་རམ་ཤིང་པའི་བསྟན།
འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱིས་ཕྱོགས་མཐར་རྒྱས་མཛད་པས།
ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པར་གྲགས་པ་དོན་དང་མཐུན།⁶
出自光净天的款氏家族，
像佛法明月升上东山顶，
在这雪山般洁白的地区，
用利乐光芒使它分外素净。
你以智慧和慈悲的力量，
教化汉地吐蕃以及蒙古，
释迦牟尼之教弘遍各方，
尊你为法王八思巴名实相符。⁷

5 ཐུག་བཟུགས་སྤྱི་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ། རྩུང་སྤྱི་ལོ་པའི་དོན་ཆེའི་རྣམ་ཐར། 1989 : 781 ; 土观·洛桑却吉尼玛著，陈庆英、马连龙译：《章嘉国师若必多吉传》，2007 : 302。

6 ཐུག་བཟུགས་སྤྱི་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ། རྩུང་སྤྱི་ལོ་པའི་དོན་ཆེའི་རྣམ་ཐར། 1989 : 13。

7 土观·洛桑却吉尼玛著，陈庆英、马连龙译：《章嘉国师若必多吉传》，2007 : 9。

图一七 《法王新胜传·赤钦金巴嘉措传》第5叶背面

而《法王新胜传》中的第八个转世，亦恰好为忽必烈。前文所述，《法王新胜传》为清代皇帝的本生故事集，那么显然这个皇帝应为乾隆皇帝。

此外，《法王新胜传》最后一个本生传记为第46任甘丹赤巴金巴嘉措（ཁྱིམ་པ་རྒྱ་མཚོ། 1629-1695年），而在其传记末尾也记录了他于67岁土猪年（1695年）圆寂（དགུང་ལོ་རྩ་པ་ཤིང་པག་ལ་ཞི་བར་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།）（图一七）⁸，那么《法王新胜传》作为清代某一个皇帝的本生传记，其出生时间应该在1695年之后，而乾隆皇帝是在1711年出生，时间上来看，也恰好衔接了该本生传记的时间顺序，可以作为一个佐证。

对于乾隆皇帝的本生传记，弗拉基米尔·乌斯宾斯基（Vladimir L. Uspensky）曾指出，在乾隆皇帝七十寿辰之际，六世班禅洛桑班丹益西（ལྷོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས། 1738-1780年）进京陛见乾隆皇帝，为其作《本生祈愿》（འབྲུངས་རབས་གསལ་འདེབས།），并在文章中给出了该《本生祈愿》的录文与翻译⁹，里面提到的本生世系与《法王新胜传》中的一致。需要指出的是其提到的乾隆皇帝的《本生祈愿》应为六世班禅在热河时所做的丹书克，其全名为 བནུན་བཞུགས་འཛིགས་མེད་གདོང་ལཱི་སྤྲ་དབྱངས་བཞུགས་སོ།（《丹书克·无畏狮子音》），此文本在故宫博物院图书馆有收藏，其末尾有如下序跋：

ཅེས་འཇམ་དཔའི་དབྱངས་མི་ཡི་རྩེ་བོར་རོལ་པ་གནམ་གྱི་ལྷ་གོང་མ་ལྷས་སྤྱོད་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་

8 《法王新胜传·赤钦金巴嘉措传》，5函第5叶背面，故宫博物院藏书。

9 Vladimir L. Uspensky, "The Previous Incarnations of the Qianlong Emperor according to the Panchen Lama Blo bzang dpal ltan ye shes." In *Tibet, Past and Present: Proceedings of the Ninth Seminar of the International Association for Tibetan Studies*. ed. Henk Blezer, Leiden: Brill, 2002: 215-228.

འབྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་དང་འབྲུལ་བའི་བརྟན་བཞགས་གསོལ་འདེབས་འཇིགས་མེད་གདོང་ལཱའི་སྒྲ་
 དབྱངས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ལྷ་ས་སྐྱོང་ཁྲིའི་བཞགས་སྒྲ་ལོ་ཞེ་ལྷ་པའི་དབྱང་བྱངས་བདུན་ཅུར་མེབས་པའི་
 བཟླ་ཤིས་ཁྲི་ཤག་ཁྲི་ཤག་གི་སྒྲ་ཡེར་ཆེན་པོའི་དུས་སུ་གསེར་གྱི་བཟང་མཇལ་སྐབས་རང་གི་སེམས་གྱི་སྒྲ་
 བ་ལ་ཇི་ལྟར་ཤར་བ་བཞིན། ཤུག་ཏེ་དག་སྐྱོང་སྐྱོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་གྱིས་སྐྱམ་ཆེན་གྱི་དགའ་ཚལ་ས་
 ལ་འཕོས་པ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཏོར་གྱི་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོའི་ཉེ་འདབས་བཟླ་ཤིས་ལྷན་པོའི་དགོན་གནས་སུ་གྲུས་པ་ཆེན་
 པོས་སྐུར་བའི་ཡེ་གེ་པ་ནི་གསོལ་དཔོན་སྐྱོ་བཟང་མཁས་མཆོག་གོ། དག་ཞིང་བཟླ་ཤིས་པར་གྱུར་ཅིག།¹⁰

此与《文殊化身人主天神乾隆大皇帝的本生祈愿》所分开的《丹书克祈愿·无畏狮子音》，在乾隆皇帝登极四十五年、七十大寿之万分吉祥的大喜乐¹¹之际，逢此金美良时，自心升起如此想法。释迦之比丘洛桑班丹益西于天界欢喜林般的热河大宫殿附近的扎什伦布寺¹²，恭敬所作，抄写人岁本洛桑克却，愿吉祥安乐！

可见在热河陛见乾隆之时，六世班禅为乾隆皇帝进献了《丹书克·无畏狮子音》之外，还作了一部《本生祈愿》。著名的蒙古学者吉美日白多吉（འཇིགས་མེད་རིག་པའི་དོ་ཇེ། 1761-1835 年）所著的《蒙古教法源流》（*ཏོར་གྱི་ཚས་འབྱུང་*）更是清楚地记载了六世班禅在热河向乾隆皇帝进献丹书克，作《本生祈愿》的情形，如下：

ཆོས་བརྟན་གསུམ་གོང་མ་ཆེན་པོའི་འབྲུངས་སྐར་གྱི་སྤྲ་ཡར་ཆེན་པོ་ལ་ཇི་ཉིད་གྱིས་བརྟན་བཞགས་ལུལ་
 ཉེ་གོང་མའི་འབྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་གསར་ཚཱ་མཛད་པ་དེར་ཡོད་པའི་འབྲུངས་རབས་གྱི་རིམ་པ་
 ནི། སྟོན་པ་སངས་རྒྱུས་གྱི་དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ། དེ་ནས་ཀུ་སྤྲ་ལེ་ཆེ་བ། སྐྱོང་སངས་རྒྱུས་ཕྱགས། བོད་
 རྒྱལ་སུ་ནི་བཅཅན་པོ། ཡང་རྒྱ་གར་དུ་བྱུང་ཐོབ་དམ་ཆོག་དོ་ཇེ། བོད་དུ་རྒྱུ་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ། དཔལ་ལྷན་
 དར་འབྱར་བ། ཆེན་པོ་ཏོར་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་ཏོ་པུ་ལའི་སེ་ཆེན། འཇམ་དབྱངས་སྟོན་ལམ་དཔལ་བ། ཇི་སྐབས་
 མཆོག་དཔལ་བཟང་། པཎ་ཆེན་བློན་པ་རྒྱ་མཆོ། ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་ལྷ་ས་སྐྱོང་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ནམས་
 བཞགས་སོ།¹³

（八月）十三日，在大皇帝生日的大喜乐之时，尊者（六世班禅）献丹书克，且为皇帝新作《本生祈愿》，该本生世系依次为：在导师佛陀时代的胜光

10 故宫博物院藏书，宗 23596。
 11 喜乐，藏文作 སྤྲ་ཡེར 或 སྤྲ་ཡར，音译蒙文 bayar（喜乐）。
 12 扎什伦布寺，藏文作 བཟླ་ཤིས་ལྷན་པོའི་དགོན，即须弥福寿之庙。
 13 འཇིགས་མེད་རིག་པའི་དོ་ཇེ། ཆེན་པོ་ཏོར་གྱི་ཡུལ་དུ་དམ་པའི་ཆོས་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་བཤད་པ་རྒྱལ་བའི་བརྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་
 སྟོན་མེ། ཐུ་ལིང་། མཆོ་སྟོན་མེ་དམངས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 1993: 255-256。

王，孤萨利大士，国王觉方王，藏地国王牟尼赞普，在印度的成就者旦慈多吉，在藏地的鄂·勒贝喜饶，具德的达洽，大蒙古法王忽必烈薛禅汉，文殊默朗贝哇，尊者杰却贝桑波，大班智达金巴嘉措，转轮法王乾隆大皇帝。

考虑到《法王新胜传》藏文名称 *མྱིང་བཞི་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འགྲོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་གཙུག་ཀྱན་ཆེན་པོ་ལྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལོག་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་འཁྲུངས་རབས་གསལ་འདེབས་སུ་གསུངས་པའི་བརྒྱད་རིམ།*（四洲诸天与众生之大顶严·讲说至尊文殊大皇帝本生祈愿次第）有“本生祈愿”之语，按照藏族的习惯，故宫博物院所收藏的《法王新胜传》就是这样的一部《本生祈愿》。因此，《法王新胜传》是六世班禅洛桑班丹益西在热河陛见乾隆皇帝时特为乾隆皇帝所作的一份本生故事集，创作的时间为 1780 年。

三、《法王新胜传》部分传记摘译

《法王新胜传》创作的背后有着深刻的政治目的，清朝皇帝继承了元以来西藏地方势力对北京皇帝的称呼“曼殊室利大皇帝”，¹⁴即所谓的“文殊皇帝”（*འཇམ་དབྱངས་ལོག་མ་*）。这一称号附带有宗教上的额外优势，在众多信徒心中成了神权的来源¹⁵。不同于元明两朝皇帝，虽贵为天子，但在西藏喇嘛面前却只能作为一位虔诚的佛家弟子顶礼膜拜，清帝则不同，他们自称本人就是佛子，就是文殊菩萨化身的转轮圣王，他们就是受膜拜的对象¹⁶，而《法王新胜传》，正是乾隆皇帝对自己宗教形象的一次构建。

在《法王新胜传》中乾隆皇帝的前世可以分为三个类别：作为护持佛教的国王，其前生为胜光王、觉方王、牟尼赞普和忽必烈薛禅汗；作为修行的大成就者，其前生为孤萨利、大成就者旦慈多吉、得道者达洽；作为噶当派和格鲁派的著名上师，其前生为勒贝喜饶、赤钦默朗贝哇、尊者杰却贝桑波、赤钦金巴嘉措。下面摘译护持佛教国王的事迹予以分析说明：

（一）胜光王传

དཔལ་བསམ་གྱི་ལྷོན་པ་ཆེན་པོ་འཇམ་བུ་ཀྱི་ཤས་མཆན་ཞིང་མངོས་པའི་ཡུལ་འཇམ་མྱིང་ཆེན་པོ་

14 罗文华：《龙袍与袈裟·上》，北京：紫禁城出版社，2005：24。

15 孙逊：《包容神性：清朝皇帝的文殊形象与藏传佛教的臣服——正统性传承中主导性虚构的凝聚力作用》，《西藏研究》2013（3）：1-9。

16 罗文华：《龙袍与袈裟·上》，2005：27。

འདིའི་དབྱུག་ན་གྲོང་ཁྱིམ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་ཀྱང་དགེ་མཚན་ཤིན་ཏུ་ཁྱད་པར་ཏུ་འཕགས་པ་
 མཉན་ཡོད་ཅེས་བྱ་བའི་གྲོང་ཁྱིམ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་ཏུ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཆིབས་གྱིས་འཕྱར་ཆངས་
 ཕྱིན་ཞེས་བྱ་བའི་སྐུ་སྲུ་འབྱུངས་ཏེ། དེའི་ཆོ་དགའ་ལྡན་ནས་ལྷའི་བྱ་དམ་པ་རྟོག་དཀར་པོ་གཟིགས་པ་ལྷ་ལ་
 གཟིགས་ནས་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་གི་སེར་སྒྲིའི་གནས་སྲུ་དཔྱིད་ཟླ་ཐ་ཆུང་ས་ག་ཟླ་བའི་ཆོས་བཙོ་ལྷའི་ཉིན་ལུས་
 ཟུ་འཕུལ་མ་སྒྲིལ་མོས་ཆོལ་གྱི་གཞལ་མེད་ཁང་ཆེན་པོར་གསོ་སྦྱོར་མཛད་པའི་ལྷམས་སྲུ་ཞུགས་ཏེ་དེའི་སྤྱི་
 ལོ་དཔོ་ཟླ་བའི་ཆོས་བཙོ་ལྷའི་ཉིན་ལུས་ཟུ་འཕུལ་མའི་ཆིབས་ལོགས་གཡས་པ་ནས་བྱང་སེམས་འབྱུངས་པ་
 དང་དུས་མཚུངས་པར་གསལ་རྒྱལ་ཡང་ལུས་ལས་འབྱུངས་ཏེ། དེའི་ཆོ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་མཐུས་འཛིག་
 ཉིན་ཐམས་ཅད་སྤང་བ་ཆེན་པོས་ཁྲུབ་ཅིང་། ཉི་མ་འབྲུམ་གྱི་འོད་པས་ཀྱང་ཆོས་གསལ་བས་ས་ལོག་གི་གཏིང་
 རྒྱན་ཆད་སྤང་བར་བྱས། ལྷ་རྒྱུས་གྱིས་ཤིས་པ་བརྗོད་ཅིང་མེ་རྟོག་གི་ཆར་ཕབ་། སྤང་ཅིག་དེ་ལ་སྦྱོར་གསུམ་
 གྱི་སྦྱོར་ཆེན་པོའི་འཛིག་ཉིན་ན་གནས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལུས་སེམས་བདེ་བས་ཁྲུབ་པ་སོགས་རོ་
 མཚར་བའི་ལྷས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲུབ་པ་བྱུང་བ་ན་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཆིབས་གྱིས་འཕྱར་ཆངས་ཕྱིན་གྱི་བསམས་
 པ་ལ་བའི་བྱ་འདི་སྒྲིམ་པས་འཛིག་ཉིན་ཐམས་ཅད་འོད་གྱིས་གསལ་བར་བྱས་པ་སོགས་རོ་མཚར་བའི་ལྷས་
 འདི་ལྷ་བྱ་བྱུང་རོ་སྒྲུམ་ནས་བུའི་མིང་དུ་འང་དགེ་ལེགས་གྱི་མཚན་མ་དང་མཐུན་པར་གསལ་རྒྱལ་ཞེས་
 བཏགས་སོ། །དེ་ནས་རྒྱལ་བྱ་གསལ་རྒྱལ་མ་མ་བརྒྱད་གྱིས་འཆོ་བར་བྱེད་པ་སོགས་བརྒྱུད་བསྐྱིད་སྤྱིངས། རིམ་གྱིས་
 བར་སོན་ཏེ་ཡབ་རྒྱལ་པོ་འདས་པ་ན་མཉན་ཡོད་ཏུ་གོ་ས་ལའི་རྒྱལ་པོར་དབང་བསྐྱུར།

བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་གཞོན་ཏུ་དོན་ཐམས་ཅད་ཀྱབ་པ་ཡང་དགྲང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙ་དགའི་བར་ཁབ་
 ཏུ་བཞུགས་ཏེ་ལྷ་མི་བགྲང་ཡས་གྱི་དོན་མཛད། དེ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྤྱི་ལོ་རྒྱལ་ཏུ་དཀའ་བ་སྤྱུང། དེ་ནས་
 རོ་རྩེ་གདན་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཤིང་དབང་བྱུང་དུ་སངས་རྒྱུས་ནས་འགོ་བ་ལྷ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་
 གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་མཛད་པ་ན། རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་འདིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གྱས་
 པས་མཚན་ཅིང་རྣམ་པ་ཀླན་ནས་བསྐྱེན་བཀྱར་བ་ལ་བཙོན་པ་དང་། སྦྱོན་པའི་འཁོར་རྣམ་བཞི་ཐམས་ཅད་
 རང་གི་སྟོན་ལས་ཀྱང་གཅེས་པར་སྦྱོར་ཞིང་། ལུས་པ་དང་ལུ་དུང་སྤྱི་ལྷག་ཏུ་བྱས། སྦྱོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་
 པོས་ཀྱང་གྲོང་ཁྱིམ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་གི་ནང་ནས་ཀྱང་གཙོ་བོར་མཉན་ཡོད་ཏུ་ཡུན་རིང་བཞུགས་ཤིང་སྤྱི་འགོ་
 བསམ་གྱིས་མི་ཁྲུབ་པ་སྤྱིན་གྲོལ་ལ་འགོད་པར་མཛད། ལྷག་པར་སྦྱོན་པས་ཆོ་འཕུལ་ཆེན་པོ་འང་མཉན་ཡོད་
 ཏུ་སྦྱོན་པར་མཛད་དེ། དེའི་ཆོ་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་གི་རྒྱལ་ལྡན་པལ་མོ་ཆོས་རང་རང་གི་ཡུལ་ཏུ་ཆོ་འཕུལ་ཆེན་
 པོ་སྦྱོན་པར་གསོལ་བ་བཏབ་ཅིང་། དེའི་ཆོ་བསྐྱེན་བཀྱར་བྱ་བར་གསོལ་བ་བཏབ་ཀྱང་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་
 ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་པར། ང་ཉིད་དུས་མཁའ་ནོ་གསུངས་ནས་རིམ་གྱིས་བྱོན་ཏེ་མཉན་ཡོད་ཏུ་ཕེབས་ནས་
 ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱིས་
 ཆོ་འཕུལ་གྱི་འདུན་ཁང་ཆེན་པོ་བཤམས་ནས། སྦྱོན་པ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལ་མཚན་པའི་ཡོ་བྱད་ཁྱད་པར་
 ཏུ་འཕགས་པ་མ་ཆང་བ་མེད་པར་སྒྱུར་ཏེ་ཐུབ་དབང་དགྲང་ལོ་ང་བདུན་ལ་བབ་པ་དཔྱིད་འཁྱིང་ཆོ་འཕུལ་
 བྱང་པོའི་དཀར་ཆོས་དགའ་བ་དང་པོའི་ཉིན་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱིས་སྦྱོན་པ་འཁོར་དང་བཅས་
 པ་ལ་བསྐྱེན་བཀྱར་མཛད་པ་ན་སྦྱོན་པས་བྱག་དང་། ཞལ་བསེལ་ནས་བྱག་གཡས་པས་ཆོམས་ཤིང་ས་ལ་

བཅུགས་པ་ན། ཆོས་ཤིང་དེ་སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་ཆེན་པོ་ཡལ་ག་དང་ལོ་མས་ས་དང་
བར་སྣང་ཐམས་ཅད་བྱལ་བ་འབྲས་བྱ་བྱ་སྣ་ཆོགས་པས་ཡོངས་སུ་གང་བ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། འབྲས་བྱའི་
རོས་ལྟ་མི་ཐམས་ཅད་ཆོས་པ་དང་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དེའི་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་རྒྱུད་གིས་བསྐྱོད་པ་ལས་
ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་བྱེད་སྤྱོད་བས་ལྟ་མི་བགང་བ་ལས་འདས་པ་སྤྱིན་གྲོལ་ལ་བཞོན་པ་སོགས་ཟླ་བ་དེའི་ཆོས་
བཅོ་ལྔའི་བར་ཆོ་འཕུལ་ཆེན་པོ་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་བ་ཆོད་ཀྱིས་མི་ལང་བ་བསྟན་ནས་བདུད་དང་ཕྱ་སྟེགས་
ཐམས་ཅད་པམ་པར་བྱས། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་བདུད་ཅིས་ཆོས་པར་མཛད་དེ་མཉན་ཡོད་ཆོ་འཕུལ་
ཆེན་པོའི་རྒྱས་ཆེན་ཞེས་སྤྱིད་གསུམ་སྟན་པའི་གྲགས་པས་བྱུང་ལོ།¹⁷

在名为瞻部大如意树的美丽地方，在南瞻部洲中央，有六座大城，其中有一城名为吉祥殊胜舍卫城（མཉན་ཡོད），城内有一座王宫，国王名为辐飞梵施王（ཕྱིབས་ཀྱིས་འཕྲུར་ཆངས་བྱིན）。彼时，兜率天内白幢天子¹⁸观世间五次，在春季氏宿月¹⁹十五日白昼摩耶夫人在迦毗罗城（ཁེར་སྐྱའི་གནས）花园内大无量宫时，安住于摩耶夫人母胎之中，次年翼宿月²⁰十五日白昼，从摩耶夫人右肋出生，与此同时，胜光王亦从母胎出生。彼时，由于菩萨（出生）的力量²¹，一切世间光明遍显，十万太阳放大光明，地底之下亦光明遍显，诸天众赞叹吉祥，降下花雨，刹那间一切安住三千大千世间之众生身心安乐，显现出种种不可思议的希有征兆。对此辐飞梵施王心想“因为我这个儿子出生，一切世间大放光明，出现如此希有的征兆”，想到这，于是起了一个符合此祥瑞征象的名字，名为胜光。之后，王子胜光由八个保姆抚养，逐渐长大之后，父王逝去，他就在舍卫城登基，为憍萨罗国（ཀློ་ས་ལ）国王。

菩萨童子一切义成²²此时也二十九岁了，安住王宫之内，利益无量的天人，之后他出家苦修六年，后在金刚座菩提树前成佛，并为一切天众转大法轮。而胜光王由于一心礼敬如来，不断努力做殊胜的侍奉，并对世尊四众弟子中的每一个，都予以无上的恭敬与照顾。导师能仁王²³长久安住六大城尤其是舍卫城内，使众生安立于成熟解脱，尤其是以神变的方式开示。彼时，南瞻部洲大部

17 《法王新胜传·法王胜光王传》，η 函第 3 叶正面至第 10 叶背面，故宫博物院藏书。

18 白幢天子（ལྷའི་བྱ་དམ་པ་ཉིག་དཀར་པོ་），释迦牟尼佛的前世，佛在降生之前为一生补处菩萨，于兜率天说法，号“白幢天子”。

19 氏宿月（ས་ག་ཟླ་བ），藏历四月，藏历四月中氏宿出现，故名氏宿月。

20 翼宿月（དཀོ་ཟླ་བ），藏历二月，藏历中正月十六日至二月十五日，望在翼宿，故名翼宿月。

21 这里指释迦牟尼，因为此时没有成佛，仍是菩萨果位，故名菩萨。

22 一切义成（དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པ་），世尊释迦牟尼之幼名。

23 能仁王（ཐུབ་པའི་དབང་པོ་），世尊释迦牟尼之异名。

分的王国境内皆祈请世尊以大神变开示，然而即使是祈请侍奉世尊的要求都没有被应允，世尊说“我知道应该什么时候”，说完开始继续巡游。当世尊来到舍卫城内，法王胜光王亦做了祈请，世尊应允了，于是胜光王准备了用于神变的处所，齐备了世尊和其眷属所需要的殊胜资具。在世尊五十七岁仲春上弦月做威猛神变时的第一个喜日²⁴ 白昼，国王胜光王侍奉了世尊及其眷属，世尊沐浴洗手脸之后，右手将牙签插入地上，牙签瞬间变成大如意树，地上和空中都遍满枝叶，上结圆满之果，其味道让一切天人意足，且彼如意树枝叶随风摇动，发出阵阵法音，使无量的天人成熟解脱，该月十五日内以种种不可思议不可描述大神变开示完后，世尊又击败了一切魔与外道，使一切众生，意足于法之甘露，这就是闻名于三界之中的舍卫城大神变。

（二）觉方王传

སྤྱི་ཡོན་རིན་པོ་ནས་ཐུགས་བརྒྱུད་དེ་རྒྱལ་བའི་བཟུང་པ་ཉམས་པ་གསོ་བའི་སྤྱོད་ལམ་རྒྱལ་བ་ཆེད་
མཐུ་གྲུབ་པ་ཞིག་སྟེ། བསམས་བཞིན་དུ་རྒྱལ་པོ་ཟླ་ཅན་འདྲི་ཞུར་འབྲངས། རར་སོན་པ་ན་རྒྱ་གར་
ཀྱི་ཁྲོད་ཁྱིམ་ཆེན་པོ་དུག་གི་ནང་ནས་ལྷ་ར་ཏ་སི་ཞེས་བྱ་བ་བསྐལ་བཟང་གི་སངས་རྒྱལ་སྤྱོད་པོ་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་གང་དུ་ཐོག་མར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བ་དང་། བསྐྱར་བར་འགྱུར་བའི་གནས་ཁྲད་པར་ཅན་ཞིག་
ཡོད་པའི་ཡུལ་ཕྱོགས་དེའི་རྒྱལ་པོར་དབང་བསྐྱར་རོ། དེར་རྒྱལ་པོ་ཟླ་ཅན་ཅན་རྒྱལ་སྤྱོད་པའི་དུས་སུ་ལུབ་
ཕྱོགས་ལ་ཉོར་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཁུ་ནི་མ་སྟེ་ཞེས་པ་ལུ་སྟེགས་ཀྱི་རིག་བྱེད་གསང་བའི་མཐའ་པ་ལ་མོས་པ་རུ་རྟ་
སྟེ་སོག་པོའི་རྒྱལ་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་དང་། རེས་མཛའ་ཞིང་རེས་འབྲུག་པ་ལས་མཐར་སྐྱེས་བསྐྱར་ཚུལ་
ཞིག་ལ་ཡིད་འཁྲོས་ཏེ་སོག་རྒྱལ་དེས་དམག་ཡུལ་དབུས་སུ་དྲངས། རྒྱལ་པོ་ཟླ་ཅན་གྱི་ཡུལ་འཕམ་སྟེ་འབངས་
སུ་བསུས། སངས་རྒྱལ་ཀྱི་བཟུང་པ་ལ་སྤྱི་ལྷ་མ་ཡིན་པས་ཕྱི་ཆོད་ཆོད་མེད་པ་བྱས་ཏེ་སངས་རྒྱལ་ཀྱི་བཟུང་
པ་ཤིན་ཏུ་ཉམས་དམའ་བར་བྱང་བ་དང་། ལུ་སྟེགས་པའི་སྤྱང་པོ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཉི་མ་བསྐྱབས་ཏེ་གྲུབ་ནས་
སངས་རྒྱལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་མང་པོའི་བཀའ་དང་བཟུང་བཅས་ཀྱི་སྟེགས་བམ་མང་པོ་བསྟེགས་ཏེ་
སངས་རྒྱལ་ཀྱི་བཟུང་པ་ཤིན་ཏུ་ཉམས་དམའ་བར་གྱུར་པ་ན། དེའི་ཆེ་ཟླ་ཅན་འདྲི་ཞུར་པོ་རྒྱལ་པོ་སངས་རྒྱལ་
ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བ། ཡུལ་ཀ་ཤིའམ་ལ་ར་ཏ་སིའི་རྒྱལ་སྤྱོད་ལ་གནས་པ་དེས་བཟུང་པ་ཉམས་པ་ཐུགས་ཀྱིས་མ་
བཟོད་ནས་པཏ་གྲུབ་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་བསགས་ཏེ་རྒྱལ་བའི་བཟུང་པ་ཆེས་ཆེར་དར་བར་འགྱུར་བའི་
ཉེན་འབྱེལ་སྤྱོད་པ་ནས་བསྐྱོགས་ཤིང་།

རང་ཉིད་ཀྱིས་སྤོན་ནས་རྒྱ་ནག་རུ་ཐང་བཟུང་དུ་ཤང་སོགས་བསྐྱེལ་བའི་ཕྱོགས་བྱས་ཤིང་། མདོ་ཕྱི་སྤྱོད་
བའི་སྤོབ་དཔོན་དག་བརྒྱུད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་གོང་མ་ཅེའུ་འན་དང་འགྲོགས་བཤེས་སུ་ཡོད་པའི་གང་

24 喜日（དགའ་བ），每月的初一、初六、十一、十六、二十一、二十六日。

ཅིང་རྒྱ་མཚོན་གྱི་ཡི་གེ་དང་བཅས་པོ་ཉ་མང་གས་ནས་སྒོས་བྱས་པར། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་ནས་མེམས་གསོ་
བའི་ཡི་གེ་བཟང་པོ་དང་གསེར་མི་ཁྲུང་བརྒྱུ་ལ་སོགས་པ་སོལ་པོ་སྟོབས་ལྷན་སྟོང་ཐུག་གིས་ཁྲུང་བའི་འོར་
བཟང་པོ་དག་སྐྱེ་སྲུ་བསྐྱར་བས་སངས་རྒྱས་ཚྭ་གས་ནས་དངོས་པོ་དེ་རྒྱམས་ཀྱིས་ཤར་དང་། འཕྱགས་བྱེད་རི་
པོའི་ཁོངས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་རྒྱམས་དང་པོ་དང་དང་ཉེ་བའི་རི་བྱག་གི་རྒྱལ་པོ་གཏུག་པོ་དག་དང་། དབྱུག་གྱི་
མཚོན་ཆས་འཆོ་བ་ཐམས་ཅད་མགུ་བར་བྱས་ཏེ། ཚྭ་གས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེལ་ནས་ཏུ་རུ་ཀའི་རྒྱལ་པོ་དང་གཤམ་
བཀྱི་སྟེ་རྒྱལ་པོ་རན་པ་དཔུང་དང་བཅས་པ་ཐལ་བར་བརྒྱག། རང་གི་ཆབ་འབངས་སུ་འཕགས་པའི་ཡུལ་
ཡལ་ཆེར་བཅུག་ནས་དོ་རྩེ་གདན་སོགས་སུ་ཞིག་གསོ་ཆེར་མཛད། བརྟན་པ་ལ་བསྟེན་བཀྱར་ཆད་མེད་པ་
བརྒྱབས་ཤིང་ལྷ་ཁང་ཉམས་པ་ཐམས་ཅད་གསར་དུ་གསོས་དགེ་འདུན་གྱི་སྟེ་ཚྭ་གས་མཐའ་དག་ནས་རྒྱན་
བྱངས། དཔལ་ན་ལེ་རྒྱལ་མཚོད་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལུལ། རྩེ་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་དངོས་སུ་གྲུབ་པའི་བརྟེ་
ཏེ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྒྲ་མར་བཟུང་སྟེ་སྤྱི་ལུ་བྱུང་ཆེན་པོས་མཚོད་ཅིང་རྒྱལ་བའི་བརྟན་པ་ཆེས་ཆེར་སྟེལ་བར་
མཛད་དོ། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་སངས་རྒྱས་ཚྭ་གས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆོའི་སྐྱད་ལ་ཨོ་ཏི་པི་ཤའི་ཡུལ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་
པོ་དང་ཐག་ཉེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་རིན་ཆེན་རི་པོའི་གཅུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་གསར་དུ་བཞེངས་རྒྱལ་བའི་
བཀའ་དང་བརྟན་བཅོས་འཕགས་ཡུལ་ན་བཞུགས་པ་ཐམས་ཅད་བརྟུས་ཏེ་ཆར་གསུམ་གསར་དུ་བཞེངས་ཏེ་
གཅུག་ལག་ཁང་དེར་བཞུགས་སུ་གསོལ། གཅུག་ལག་ཁང་དེར་མཚོད་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལུལ་ཏེ་དག་སྟོར་སྟེ་
སྟོང་འཛིན་པ་ལྷ་བརྒྱ་རྒྱན་དུ་འཛོགས་ཏེ་རྒྱལ་བའི་བརྟན་པ་ཆེས་ཆེར་སྟེལ། ཡང་ཤར་ཚྭ་གས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོའི་
འགམ་གྱི་རི་རྒྱང་ཞིག་ཏུ་རིན་ཆེན་རི་པོ་དང་འདྲ་བའི་གཅུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་གསར་དུ་བཞེངས་ཏེ་མཚོད་
གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཅུགས། དགེ་འདུན་མང་པོ་རྒྱན་བྱངས་ཏེ་དེར་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་ཆེས་ཆེར་
འཕེལ་བར་བྱས་སོ། །²⁵

25 《法王新胜传·觉方王传》，卅函第2叶正面至第7叶背面，故宫博物院藏书。

典籍，至此，佛教更加衰落了。彼时，达摩旃陀罗舅父的儿子觉方王²⁶，统治迦尸城（ཀ་ཤི）和波罗奈斯，面对教法衰落，心不能忍，召集了许多班智达与得道者，世尊的教法又开始广为流行起来。

觉方王之前曾派遣和尚、讲经的阿闍梨以及使臣，带着与汉地交好的文书到达汉地，汉地国王回以抚慰的文书、百人负荷的黄金、千名力士负荷的珍宝，觉方王拿这些珍宝交好东方和皮恰（འབྲིགས་བྱེད）山区的众国王，以及藏地及其附近的威猛国王们，甚至包括中部的雇佣军队，使他们欢喜，并将他们会聚在一起，发兵与大食国王交战，将这个恶毒的国王和他的军队一并化为灰烬。觉方王将大部分庶民迁入圣地，从新修葺了菩提伽耶金刚座等地方，对教法做了无量的供奉，并将毁坏废弃的寺庙修葺一新，从各处迎请僧众，为吉祥那烂陀寺（ན་ལེནྱ）献上大量的供品。他亦尊奉一个具有圣者文殊成就的班智达作为自己的上师，并做了无量的侍奉与礼敬，胜者²⁷的教法得到了广大的发展。之后，在觉方王晚年之时，他在欧提毗舍（ཨ་ཏི་བི་ཤ）邻近大海的地方分三次新建了宝山寺（ཟིན་ཆེན་ཟི་བོའི་གཙུག་ལག་ཁང་），将其收集的一切经论安放于此，并献上了大量的供奉，不断聚集五百比丘、三藏法师等，使胜者的教法大为增益。其又在东方海边的一个小山上，新修了如同宝山寺一样的寺院，献上了大量的供奉，又迎请了许多僧众，使佛教大为增益。

（三）牟尼赞普传

ལུ་ནི་བཙན་པོ་ནི་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤོང་ལྷེ་བཙན་གྱི་སྲས་སུ་ཆུ་པོ་སྟག་གི་ལོ་བྲག་དམར་རུ་སྦྱ་འབྲུངས།
ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྤོང་ལྷེ་བཙན་ཞིང་གཤེགས་ནས་རྒྱལ་སྤིང་བཟུང་། བྱང་ཕྱོགས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་ཐམས་
ཅད་ལ་དབང་བསྐྱར། སྦྱེ་འགོ་ཐམས་ཅད་དགེ་བ་བརྩའི་ཁྱིམས་ལ་བཀོད། ཡབ་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྤོང་ལྷེ་བཙན་
གྱི་དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་ཚྭ་གས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྦྱེ་འགོ་ཡོངས་ལ་སྤྱིང་བཅེ་བ་ཆེན་པོས་ཀྱན་ནས་
བསྐྲངས་ཏེ་སྦྱོང་གསུམ་གྱི་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་བརྩམས། གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟེལ། མཆོད་རྟེན་
ཆེན་པོ་བཞུགས་དང་། དབུ་ཅེའི་བྱ་འདབ་ལྷགས་ཐག་གིས་སྦྱེལ། དར་པོ་ཆེ་དང་། འཕན་ཆེན་པོ་
རྣམས་ཕྱར། མཆོད་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཕྱལ་ཏེ། རྒྱལ་པོའི་ཞལ་ནས། ངའི་ཡབ་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་འདི་རྣམས་
ལ། ཁྱོད་བོད་འབངས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྟ་ཕུགས་དང་། མཆོན་ཆ་མ་གཏོགས། གཞན་གསེར་དབུལ་གཡུ་ཕུ་

26 此处藏文作 རྒྱལ་ཚུན་ཞིང་པོ་སངས་རྒྱལ་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བ།（达摩旃陀罗的舅父觉方王），据文意应为 རྒྱལ་ཚུན་ཞིང་པོའི་བྱ་
སངས་རྒྱལ་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བ།（达摩旃陀罗舅父的儿子觉方王），似当据改。

27 胜者（རྒྱལ་བ་），佛的异名。

ཏིག་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གང་འདུག་ཕུལ་ཅིག། གསུངས་པས། རྗེའི་བཀའ་བཅན་པས། ལ་ལས་ནི་གསེར་
 དངུལ་རིན་པོ་ཆེ་མང་པོ་ཕུལ། ལ་ལས་ནི་གཡུ་དང་བེར། དར་ཟབ་ཕུལ། ལ་ལས་ནི་གོས་དང་རྒྱན་ཕུལ། ལ་
 ལས་ནི་གོས་རྩལ་པོ་དང་རས་སྟོག་ལ་སོགས་པ་ཕུལ་བས། རྒྱལ་པོའི་ཞལ་ནས། རྒྱུད་བོད་འབངས་རྣམས་དང་
 པ་ཆེ་ཆུང་ཁྱད་རེ་ཆེ། ལ་ལས་ནི་ཞོར་དཔག་མེད་ཕུལ། ལ་ལས་ནི་རེ་རྩལ་དང་རས་སྟོག་མིན་པ་མི་འབྲུལ་ལོ།
 ཞེས་གསུངས་པས། བོད་འབངས་རྣམས་ན་རེ། དང་པ་ཆེ་ཆུང་ཡོད་པ་མ་ལགས་ཏེ། རྒྱག་པོ་རྣམས་ལ་འབྲུལ་
 རྒྱ་ཡོད། དངུལ་པོ་རྣམས་ལ་འབྲུལ་རྒྱ་མེད་པས་ལན་ཅེས་ཞུས་པས། རྒྱལ་པོའི་ཞལ་ནས། རྒྱུད་མངའ་འོག་
 འདིར་མི་རྣམས་ལ་ལྟོགས་ཕྱག་ཁྱད་འདི་ཅམ་འོང་བ་མ་འོས་གསུངས་ཏེ། ལྟོགས་ཕྱག་ལན་གསུམ་སྟོམས་པས།
 སྐར་ཡང་ཕྱག་པོ་རྣམས་ནི་ཐུར་ལྟར་ཕྱག་འདུལ་པོ་རྣམས་ནི་ཐུར་བཞིན་ལྟོགས་པས། རྒྱལ་པོའི་ཞལ་ནས།
 ལྟོགས་ཕྱག་ལན་གསུམ་སྟོམས་ཀྱང་སྦྱིད་སྒྱུག་ལ་ཁྱད་འདི་ཅམ་ཡོང་བ་ཅི་ཡིན་གང་གིས་ལན། ཅེས་གསུངས་
 པས། མཆོད་གནས་རྣམས་ན་རེ། འདི་དག་ནི་སྟོན་གྱི་སྦྱིན་འུགས་ཡིན། ཅེས་ཞུས་པས། ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་རྒྱལ་
 པོ་ཐུགས་ཡིད་ཆེས་སོ། དེ་ལྟར་རྒྱལ་པོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་དེ། མཆོད་གནས་
 རྣམས་དང་རབ་རྒྱུད་བ་རྣམས་ནི་དབྱེ་ལ་ཐོད་བཞིན་ཁྱད། འཆོ་བ་སློན་སྦྱོར། ཆབ་སྲིད་ནི་ཕན་པ་
 དང་བདེ་བས་བསྐྱངས་སོ། བཅུན་མོ་པོ་ཡོང་རྒྱལ་མོ་བཅུན་ཟེར་བ་དེ་ཡབ་རྒྱལ་པོའི་ཡུམ་རྒྱ་མོ་ཟེའི་སྦྱོབ་
 ཡིན་པས། ཡབ་ཐུགས་ལ་འཕྲིང་བར་གྱུར་ཏེ། ཡབ་ཟུར་མཁར་རྒྱ་འབྱོན་རྒྱས་སྐྱེས་ལ་གཏང་གཉེར་མཛད་
 པས་སྐྱེས་ཀྱིས་ཁབ་རྒྱ་བཞེས། ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཤོངས་རྒྱས་པོ་ཡོང་ཟས་རྒྱན་མ་དགོལ་ལྟ་བུ་མ་བྱས་ཟེར་བ་ལ་
 ལྟ་བུ་གཏགས་ནས། ཡུམ་ཆོ་ཡོད་ཟ་ཤག་དོག་སྦྱོར་ཏེ་གཤེད་མ་བསྐྱོས་ནས་གསོད་རྒྱ་བཏང་བས། རྒྱས་རྒྱལ་
 པོས་བསྐྱབས་པས་ཡུམ་ལོག་ལྟ་སྦྱོར་ཏེ་སྐྱེས་ལ་གསོལ་བཞུགས་ཏེ། རྒྱས་རྒྱལ་པོ་ཐུ་ནི་བཅན་པོ་ལོ་གཅིག་
 དང་ཟླ་བ་བདུན་ནས་དགུ་ལ་རྒྱལ་སྤྱིད་བཟུང་ནས་པོ་བྲང་ཡུམ་བྱ་སྤྱོད་མཁར་རྒྱ་ཞིང་ལ་གཤེགས་སོ།²⁸

牟尼赞普是国王赤松德赞的儿子，于水虎年（762年）出生于札玛（བྱག་
 དམར），法王赤松德赞去世之后接管国政，统治北方一切藏地，并以十善法统
 治一切庶民，为了圆满父王赤松德赞的心愿，同时也是被对一切众生的大悲
 心所激励，他建立了广大的三藏法轮，增益了广大寺庙，将四大佛塔的华盖与
 顶端的飞檐用铁索相连，并竖起大旗、大幡，献上无量的供奉。他下令：“对
 于我父王的这些寺庙，你们藏民要献上除牛马武器之外的金、银、玉、珍珠等
 等的珠宝”，由于国王严格的敕令，一些人献了许多金银珍宝，一些人献了绿
 松石和绸缎，一些人献了衣物和饰品，一些人献了破烂衣服和布皮等等，国王
 说：“你们这些藏民信仰差别太大了，一些人献无数珍宝，一些人却是非破烂
 衣袄不献”，藏民们回答：“不是因为信仰有大小，而是富人们有可献的财物，
 穷人们却无财可献”。国王说：“在我的治下不应该出现这样的贫富差别”，于

28 《法王新胜传·牟尼赞普传》，c 函第 6 叶正面至第 11 叶正面，故宫博物院藏书。

是三次平均贫富，之后富人却又像以前一样富有，穷人像之前一样贫穷。国王说：“已经三次平均了贫富，为什么在生计上又出现了差别？”僧众们答：“这是因为之前布施的业力不同”。于是国王开始相信因果。如彼，国王使佛教广为流传起来，对于僧众和出家人，也如同携带头巾一样，负担起了僧人的开支，国政也一直饶益安乐。

妃子波雍嘉摩尊（པོ་ཡོང་རྒྱལ་མོ་བཙུན་）是父王母亲嘉摩萨（རྒྱལ་མོ་བཟུང་）的转世，父王心中很惦念她，在其往生天界之时，将她托付给了儿子牟尼赞普，牟尼赞普也应允了。据说在父王去世之后，波雍美食不停，妆容不卸，且无有悲伤，赞普母亲蔡邦萨心生妒恨，任命刑吏前去杀之，因国王保护而未果，于是心生邪见，送上了有毒的食物，牟尼赞普持执国政一年又七个月或九个月后，逝于雍布王宫上师城（པོ་བྱང་ཡུམ་བྱ་སྒྲ་མ་མཁར་）。

（四）忽必烈薛禅汗传

ཆིང་གེའི་རྒྱལ་པོ་འི་སྤྱན་དུ་བྱ་ཡོད་པ་ལས་བཙུན་མོ་དམ་པའི་སྤྱན་བཞི་པ་ཚོ་ལོའི་ཞེས་པའི་སྤྱན་ཤིང་ཕག་ལོ་པ་སའི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དུ་པི་ལིའི་སེ་ཆེན་ལྷགས་སྤྱེ་ལོར་རྒྱལ་སར་འཁོད་དེ་ཤིང་སྤྱི་ལ་ལྷང་ཡུལ་དཔག་གིས་སྤངས་པ་སོགས་ལྷགས་ལུག་གི་བར་དུ་རྒྱ་བོད་རྟོར་གསུམ་སོགས་ལ་མངའ་བཞུར་ནས། པེ་ཅིང་། ཀ་ཉ་ན། ལུ་ར། ལུ་ལང་ཐིང་ཅེས་པའི་མཁར་ཆེན་བཞི་བཅུགས་ཤིང་ས་སྤྱུ་འཕགས་པ་སློ་གྲོས་རྒྱལ་མཆན་དང་མཆོད་ཡོན་དུ་གྱུར་ཏེ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་སྤེལ་བར་དུ་བཞུན་པའི་གདུགས་དཀར་སྤིང་ཅེའི་བར་དུ་བསྐྱེད་ཞིང་རྒྱལ་སྤིང་གི་ཆར་སྤྱིན་སྤྱུག་པོས་འཛམ་གླིང་གི་ཁྱོན་པལ་ཆར་ཁེབས་པར་མཛད་པའི་སྤྱན་གྲགས་གྱི་དབྱར་རྩ་འབྱུང་གིས་ས་སྤྱིང་ཁྲོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱ་ནས་སློན་འབངས་གྱི་རྟོར་འཛིན་ལ་བྱམས་བཅུ་དགའ་སོགས་གྱི་སྤྱིན་བཙུང་གཞུང་རྒྱན་མཚུངས་སྤེལ་བས་ཕན་བདེའི་དགའ་སྟོན་གྱི་འབྲས་བྱ་བཟང་པོ་རྒྱ་ཆེར་སྤྱིན་པར་གྱུར་ཏོ། ཆིང་གེས་རྒྱལ་པོ་ནས་འདི་ཉིད་གྱི་བར་ལ་རིམ་གྱིས་ཐོབ་པའི་མི་ལྷེ་ནི་སོག་པོ་སྟོན་པོ་མི་བྱིས་བཞི་འབྱུང་ལྷག་དང་། རྒྱ་དམར་པོ། བོད་ནག་པོ། སར་མ་གོལ་མེར་པོ། སོ་ལོན་གོས་དཀར་པོ་སྟེ། རང་གི་ལྷེ་རིགས་མི་ཁ་དོག་ལྷ་དང་ཅུག་ཏེ་བྱ་མོ་གཡོན་དུ་བྱང་མིག་ཅན་བྱི་མགོ་ཅན་ཏེ། གཞན་ལྷེ་རིགས་བཞི་དང་། ཡང་དབྱིབས་དང་བྱ་སྟོང་གོས་སོགས་གཏན་ནས་མི་འདྲ་བའི་མི་རིགས་བཙུན་ཅུ་ལྷག་ཡོད་ཟེར་ལ། ས་ཆ་ཡང་ཅུབ་བྱང་ཕྱོགས་སོར་གོད་གྱི་རྒྱབ་ན་ཡོད་པའི་ཁིན་ཆའམ་སོག་སྐད་དུ་ཁེམ་ཁེམ་ཆེ་ཟེར་བ་དབྱར་ཉི་རིང་པོའི་མཆན་ཤིན་ཏུ་བྱུང་བར་གྲགས་པ་ནས་བཟུང་ཤར་དང་ལྷོའི་སྤིང་ཕན་གོའི་ལི་མན་རྩ་དང་རྒྱ་མཚོའི་སྤིང་བ་གཞི་བཅན་དང་ཐུ་བང་དང་། སི་ཡན་ལོ་དང་། སི་ཡན་སོགས་དང་། ཅུབ་གྱི་རྒྱ་གར་སྤིང་དང་ཁ་ཆེའི་མཐའ་ཚུན་ཆད་དོ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྟེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་བདེ་མ་ལུས་པ་འབྱུང་བའི་ཅ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཞུན་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་བར་མཛད་ནས་བཞུན་པ་བཞུན་འཛིན་དང་བཅས་པ་ལ་གྲུས་པས་མཆོད་ཅིང་བསྟེན་བཀྲར་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་མཛད་ཞེས་གྲགས་

སྒྲ།²⁹

成吉思汗王（ཆིང་ཤེན་ཀླུ་པོ་）的七个儿子中，与正妻皇后所生的第四子，名曰托雷（ཐོ་ལོ་），大王忽必烈薛禅汗正是他的儿子。忽必烈生于木猪年（1215年），于铁猴年（1260年）称帝，自木虎年（1254年）率兵攻占绛城（ལུང་ཡུལ་）到铁羊年（1271年）间，他统治管辖汉、藏、蒙等民族，建立了北京（ཕི་ཅང་）、恰罕（ཆ་ཁྱན་）、库热（ཁུ་རུ་）和图朗提（ཐུ་ལང་ཐིན་）四座大城，并与萨迦派的八思巴罗珠坚赞（འཕགས་པ་སྔ་ཤོས་ཀླུ་མཆོན་）建立了供施关系，到第五饶迥³⁰的火猴年（1296年）间，将教法的白伞升至有顶³¹之间，使王政之稠密雨云遮盖了大部分世间，其声名如雷，响彻大地，为大地上的臣民，降下如恒河一般的慈悲与恩惠之雨，并成熟了利乐喜宴之殊胜果。自成吉思汗到忽必烈统治期间，次第统治的百姓有蓝衣蒙古人超过四十万户，红衣服的汉人，黑衣服的藏族人，黄衣服的萨尔塔郭人（སར་ཐ་གོལ་），白衣服的索伦人（སོ་ལོན་）五大类，其它还有四种民族以及相貌、风俗、衣着完全不同的民族超过七十种。统治的疆域西北方远到吐尔扈特的背部有一个叫金恰（ཁིན་ཆ་）蒙古语叫做肯肯恰（ཁེམ་ཁེམ་）的地方，其地在夏季白昼很长，夜晚很短。东方和南方远至小島郭里满珠（གོ་ཁི་ལི་མན་ཐུ་）和海島西潘（གཞི་ཕེན་）、普旁（ཐུ་བར་）、时延罗（སི་ཡན་ལོ་）和时延索（སི་ཡན་སྟག་），西边占有印度一半的领土以及克什米尔边境以内的所有地方。法王忽必烈利乐了一切众生，广大弘扬了珍贵的教法，礼敬佛教与佛教徒，并做了种种不可思议的供奉与侍奉。

综合以上四位法王的传记，可以清楚地勾勒出一位转轮圣王的形象，它反映了佛教徒对于世俗权利的期待，在这个构建出来的本生系统中，乾隆皇帝的前世因缘被追溯到了胜光王，他与佛同一天出生，是佛陀时代佛的重要施主；他又是觉方王，在佛教衰落时期，击败了支持外道的国王，重新振兴了已经衰落的佛教；他是牟尼赞普，藏人的法王，以十善教法统治庶民，他又是忽必烈薛禅汗，是蒙古人的法王，在辽阔的疆域内，弘扬教法，使治下的一切百姓都能享受教法的利乐。对于乾隆皇帝来说，作为文殊菩萨化身的转轮圣王，他从佛陀时代就已经是教法的守护者，又在佛教衰败的时候力挽狂澜，

29 《法王新胜传·忽必烈传》，9 函第 2 叶背面至第 5 叶背面，故宫博物院藏书。

30 饶迥（རབ་བྱུང་），藏历以 1027 年为起算点，每六十年为一个饶迥。

31 有顶（མིན་ཆེ），天名，即色究竟天，因处于有形世界的最高处，故称有顶。

理应受到佛教徒的顶礼膜拜，他前生是藏族人、蒙古人的法王，因此在现世中，无论是作为护持佛教的法王，还是大一统下的封建皇帝，都具有了宗教上和政治上的正当性。

四、小结

《法王新胜传》是六世班禅在热河陛见乾隆皇帝时特为乾隆皇帝所作的本生故事集。这本书通过构建出一套转世体系，使封建皇权结合宗教影响，一定程度上掌握了宗教上的话语权，而宗教也依附着皇权扩大了自己的影响。在这套传记中，乾隆皇帝前世作为护持佛教的国王，作为得道的大成就者，作为噶当派与格鲁派的著名上师，构建出了一个复杂的宗教形象，背后有其深刻的政治考量，也一定程度上反映了乾隆皇帝个人的宗教兴趣，而佛教徒也借助这样一套叙事逻辑，扩大了自己派别的影响。

◆ 李若愚 故宫博物院图书馆馆员